

Številka: 231-02/16-1988
Ljubljana, 25/4-1988

Z A P I S N I K

16. seje Sveta SR Slovenije za varstvo ustavne ureditve - 22/4-1988.

Navzoči: predsednik Andrej Marinc;

člani: Geza Bačič, Tomaž Ertl, Bogo Gorjan, Miran Potrč,
Miha Ravnik, Dušan Šinigoj, Iztok Winkler;

Opravičil se je Miloš Prošenc.

Na seji je bil navzoč tudi republiški podsekretar v RSNZ SRS
Ivan Eržen.

DNEVNI RED:

1. Potrditev zapisnika 15. seje Sveta.
2. Akcijski program SDV v povezavi s sejo zveznega Sveta in ostalimi gradivi SDV.
3. Značilnosti sovražnega delovanja slovenske politične emigracije in nje opredelitev s posebnim ozirom na njen vpliv na aktivnost "meščanske desnice" in drugih protisocialističnih dejavnikov pri nas.
4. Ugotovljeni pojavi pritiskov na zdonsko populacijo s strani policijskih organov in tam živeče politične emigracije ter odzivnost na te pojave.
5. Razno.

Ad 1)

Pripomb ni bilo.

Ad 2)

Tovariš Ertl je poročal o sestanku republiških in pokrajinskih sekretarjev, kjer so razpravljali o gradivu zveznega Sveta ("Ocene in stališča o povečani ogroženosti ustavne ureditve in varnosti"). Razprava je izhajala iz ocene, da so razmere v SFRJ zelo zaostrene

in da je potrebno bolj poenotiti delovanje služb DV. Spremljati in onemogočati je treba žarišča organizirane sovražne dejavnosti. Opozoril je, da je bilo v SR Sloveniji v zadnjem času več ovadb kot v ostalih republikah in pokrajinah.

SDV v naši republici je pripravila posebno gradivo za to razpravo. O njem je širše spregovoril republiški podsekretar Ivan Eržen, ki je poudaril, da SDV sistematično spremlja aktivnost sovražnega in protisamoupravnega delovanja v naši republici. Na osnovi stališč in sklepov Predsedstva SFRJ je SDV pripravila v letu 1986 poseben akcijski program, osredotočen na osrednja oporišča tega delovanja. Ta program je SDV v marcu 1988 ponovno ažurirala. SDV se v skupno akcijo v tej smeri vključuje z namenom: odgovoriti na vprašanja, ali je notranja organizacija teh gibanj povezana s tujino, ali pozna glavne nosilce teh akcij, kako je mogoče preprečiti nadaljnje delovanje v tej smeri in preprečiti tuje vplive. Seveda ugotovitve, ki veljajo za posameznike, ni mogoče generalizirati na celotne skupine. O glavnih nosilcih v okviru te akcije SDV še razmišlja, konkretni ukrepi pa bi zajemali: opozorilni razgovor z opozorilom na nekorektno obnašanje, družbenopolitična akcija na uradništvih, odvzem potnega lista, kazenska ovadba, preverjanje izvora premoženja oziroma sredstev.

Člani Sveta so v razpravi ugotovili, da je ob ustavnih razpravah prisoten vpliv posameznikov in skupin, ki ponujajo rešitve, tuje našemu sistemu. Menili so, da imajo nekatere deviantne aktivnosti dokajšnjo težo zato, ker so nekritično prisotne v tisku. Nesprejemljivi predlogi niso dovolj odločno in argumentirano javno zavrjeni. Njihova odmevnost je posledica nezadovoljstva ljudi zaradi krize, pa tudi zaradi razhajanj in razlik v posameznih političnih ocenah. Vse številnejši so napadi na celoten sistem, na organe oblasti, sodstvo, tožilstva, organe notranjih zadev, JLA, pa tudi na družbenopolitične organizacije. Del težav, s katerimi se spopadamo, je tudi v prepoznem reagiranju. Pri tem imajo pomembno vlogo tudi državni organi. S svojo strokovno dejavnostjo so dolžni predlagati spremembe, ali pa braniti temelje socialističnega samoupravljanja.

Izhodišče za eliminacijo protikomunistične in protisocialistične aktivnosti so gotovo stališča Konference ZKS. V spopadih s socializmu tujimi pojavi je potrebno uporabiti politična sredstva. Represija je mogoča le v primeru, ko gre za dokazano subverzivno in organizirano sovražno dejavnost. Kljub zaostrovanju razmer pa se moramo izogibati enostranskim in prenapetim ocenam. Opozoriti velja na odmerjenost ukrepanja, upoštevajoč, da kritične pripombe niso sovražna dejavnost in da lahko koristne premike zagotovi le odgovorno delo. Eden od ukrepov, ki bi utegnil v dokajšnji meri zaustaviti aktivnost posameznikov in majhnih skupin, ki so vnaprej dogovorjene, je materialna baza za njihovo delovanje (pretakanje sredstev, privatizacija, odsotnost z dela zaradi obiskov tujine ipd.). Vso pozornost velja posvetiti informacijskim sredstvom. Družbeni organi naj preverijo pooblastila glavnih in odgovornih urednikov. Enako velja za Zakon o javnem obveščanju. Obstoječa določila očitno urednikom ne omogočajo preprečevanje v nasprotju z uredniško politiko ali objav, ki so družbeno škodljive. Objavljanje nesprejemljivih tekstov pa se iz periodičnega tiska vse bolj prenaša v dnevni tisk, ki je odmevnejši in tudi hitreje posreduje najrazličnejša stališča in ocene. Dokler se znotraj izdajateljskih hiš ne bodo pokazali uspehi politične akcije, bodo namreč vsa prizadevanja na tem področju zaman. Spremljanje tiska vzame veliko časa, zato bi kazalo poenotiti informacije in kriterije, kar bi lahko služilo kot osnova za zagotavljanje ustrežnejše akcije. S tem bi začeli spreminjati klimo v javnosti in tudi pritegniti vse tiste, ki se s posameznimi provokacijami ne strinjajo.

Svet je sklenil predlagati Predsedstvu SR Slovenije, da ob poročilu o delu Republiškega sekretariata za notranje zadeve ponovno oceni politično varnostne razmere v naši republiki in SFR Jugoslaviji, in da pripravi program skupnih aktivnosti na tem področju, to oceno pa bi posredovali tudi javnosti.

Ad 3)

Svet je sprejel informacijo o značilnostih sovražnega delovanja slovenske politične emigracije in o vplivu le-te na nekatere protisocijalistične aktivnosti pri nas in ni imel pripomb na orientacijo in delo SDV na tem področju.

Ad 4)

Člani Sveta ugotavljajo, da se je trend vračanja zdomcev ustavil in da se povečuje naše izseljenstvo, zlasti v Zvezni republiki Nemčiji, Franciji in na Švedskem, kar je zaskrbljujoče. Ta struktura se vse bolj distancira od domovine in sprejema vrednote meščanske družbe. Razen ob praznikih in letnih počitnicah, vse manj prihajajo domov. Svet meni, da bi morali o tej problematiki posebej razpravljati, saj, razen preko (pretežno folklornih) društev, izgubljam s to strukturo pomembne stike. Svet predlaga širšo obravnavo o tem problemu v Slovenski izseljenski matici in na RK SZDL.

Ad 5)

Svet je razpravljajal o možnostih preprečevanja nekaterih prispevkov v tisku, katerih avtorji so bivši delavci organov za notranje zadeve in sklenil to problematiko uvrstiti na dnevni red ene naslednjih sej (gradivo z oceno tendenc bo pripravil RSNZ). Prav tako je razpravljajal o politični oportunisti procesuiranja vojnega zločinca Franca Kumerja in Ljube Sirca ter o neprimernosti preiskovalnega postopka zoper Bogataja, ki služi vojaški rok. O slednjem je potrebno obvestiti pristojne vojaške organe.

Predsednik:

Andrej Marinc

